

El Teatre Metropol: 20 anys d'una nau que va tornar a navegar

Josep Llinàs va guanyar el premi FAD per la restauració de la primera gran obra de J.M. Jujol

ANTONI RIBAS TUR
BARCELONA

L'exhumació de les restes del rei Jaume I a la catedral de Tarragona el juliol del 1908 va ser tot un esdeveniment. Va dirigir l'operació Lluís Domenèch i Montaner, que havia rebut l'encàrrec d'un mausoleu per dipositar-hi les despulles del monarca definitivament. I a la cerimònia va assistir-hi un jove que amb els anys es convertiria en un altre gran arquitecte, Josep Maria Jujol. "Al costat, enfilat en la cabria, s'abiquen tres o quatre persones, es treuen el mocador i eixuguen amb cura respecte els grans de runa de la caixa. Em giro al de més a prop i em trobo amb un jove, deixeble meu, que no sé d'on ha sortit. És en Jujol, ajudant d'en Gaudí en una obra de Tarragona", diu la crònica de les obres que va publicar el ma-

teix Domènech. Però en aquesta informació hi ha una errada: l'obra atribuïda a Gaudí és en realitat el Teatre del Patronat Obrer -avui Teatre Metropol-, la primera obra en solitari de Jujol, que coincideix, això sí, amb la construcció de la Pedrera, de Gaudí, en la qual va col·laborar. Malgrat tot, les restes del rei Jaume i el Teatre Metropol tenen en comú el fet d'haver sigut desenterrats, tornats a descobrir.

La història del Teatre Metropol començarà una nova etapa en poques setmanes. Està previst que a finals de setembre els tècnics de l'Ajuntament de Tarragona es reuniran amb els tècnics del Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat per avaluar quines noves intervencions s'han de portar a terme per mantenir l'edifici, i també està previst comptar amb l'arquitecte que el va restaurar, Josep Llinàs. "Tinc un record extraordinari

"Tinc un record extraordinari de les obres", diu Josep Llinàs

d'aquesta obra, perquè vam anar descobrint coses que pensava que no existien. Com també feia Gaudí, coses que no es veien, però que igualment les feien. Per exemple, una màscara que hi ha a la part més alta del sostre per cobrir el punt on es troben tres plans", afirma Llinàs. Pel que fa a les futures obres de manteniment, el regidor de Cultura de l'Ajuntament de Tarragona, Jo-

sep Maria Prats, explica que "no es tracta només de fer un lifting, sinó de consolidar les parts que s'han deteriorat, i també cal remodelar una part de l'escenari". "No és una gran obra, però s'ha de fer amb molta cura", afegeix Prats. També està previst que l'Ajuntament engegui els tràmits perquè el Metropol passi de Bé Cultural d'Interès Local a Bé Cultural d'Interès Nacional. A més, enguany es compleix el 20è aniversari del premi FAD d'arquitectura que va rebre la restauració de Josep Llinàs. Com David contra Goliat, aquesta intervenció es va imposar al Macba, de Richard Meier.

Un edifici bombardejat

Les obres del Teatre del Patronat Obrer van finalitzar el 1912, però no les va acabar Jujol per desavinences amb els promotors. El Teatre Metropol no ha tingut una vida fàcil: durant la Guerra Civil hi van caure

02

03

01. La façana jujoliana del Teatre Metropol. DUCCIO MALAGAMBA **02. El Teatre Metropol abans de la restauració de Josep Llinàs.** ARXIU HISTÒRIC COAC TARRAGONA **03. Els sostres falsos i la decoració dels esglaons de l'escala evocuen el món del mar.** DUCCIO MALAGAMBA **04. Els amfiteatres del teatre durant les obres de restauració.** JORDI TUTUSAU

dues bombes, més endavant va ser reconvertit en cinema, fins que va ser clausurat als anys 80 per la manca de condicions de seguretat. La descoberta que sota els afegits encara hi havia l'obra de Jujol és una història apassionant. "Els més curiosos no s'accontentaven amb la vista, es dedicaven a gratar l'horrorosa pintura de color xocolata clar que hi havia per tot arreu. Sempre acabaven descobrint algun rastre de pintura, suposadament original, d'un color groc, blau o rosa transparent. Altres vegades s'entretenien a desmuntar una mica més el sostre fals per acabar comprovant que el primitiu hi era, i sencer", explica l'arquitecte Jordi Sardà en un crònic d'una visita al teatre.

Jujol va concebre el teatre amb la metàfora de la nau salvadora de la cristiandat –l'església– que navega a través de les vicissituds de la vida. El va omplir de referències marítimes, com les onades, la quilla d'un vaixell i les veles. Però l'embarcació hauria naufragat si el Col·legi d'Arquitectes de Tarragona no hi hagués intervingut i l'Ajuntament no hagués comprat l'edifici. "El Col·legi va assabentar-se que volien convertir el teatre en una sabateria, i va fer gestions reiterades per evitar-ho. El propietari es va avenir a revendre el local si li compraven a un preu millor que el que havia pagat", recorda l'arquitecte Jordi Sardà, que aleshores era vocal de cultura del col·legi. "El 1989 l'alcalde de Tarragona va canviar i vam convèncer el nou al-

calde, Joan Miquel Nadal, que va fer el contrari que havia fet el seu predecessor, Josep Maria Recasens –recorda Sardà–. Va semblar oportú que Josep Llinàs es fes càrrec de la recuperació perquè ja havia col·laborat amb el Col·legi en la restauració de la seu del Govern Civil de Tarragona, d'Alejandro de la Sota, i perquè tenia un interès intens per l'obra de Jujol".

Una procés de descobriment

Josep Llinàs no va poder comptar amb documentació original i les obres van estar plenes de descobertes. "Hi havia molts aspectes que eren incògnites i que es van anar confirmant, com la idea inicial que teníem, la del vaixell, que és la descripció que fa el seu fill", explica Llinàs. Un altre element sorprenent és que una obra tan primerenca ja tingui aquest potencial simbòlic, de domini dels oficis i de l'ús d'elements reciclats, com algunes finestres i pilars. "Això té una interpretació econòmica, però també religiosa: qualsevol cosa que és al món té el valor d'obra divina i com més ús i temps té acumulat, més valor té", afirma Llinàs.

Durant les obres, Llinàs, els seus col·laboradors i operaris van reproduir un dels elements de guix de la barana de l'amfiteatre per substituir els desapareguts, però finalment van descartar-ho. "El procés t'arrossega i ja no és una feina, però no és el sistema amb què Jujol feia les coses", conclou l'arquitecte. —

Els pisos del Metropol necessiten una profunda rehabilitació. ARA

Tarragona vol tancar la creació de l'Arxiu Jujol aquest mandat

A.R.T.
BARCELONA

Després de la recuperació del Teatre Metropol, l'Ajuntament de Tarragona vol culminar la ubicació de l'Arxiu Jujol, amb els dibuixos, plànols, fotografies i objectes que custodien els seus fills, als pisos que hi ha damunt el teatre. És una iniciativa que es remunta a l'any 2003. L'Ajuntament va abandonar el projecte el 2013 i va posar els pisos a la venda. Ningú va licitar per ells a la subhasta que es va celebrar el desembre del 2014, amb un preu de sortida d'1,1 milions d'euros. El nou govern els ha retirat de la venda i ha convertit la creació de la institució en una prioritat d'aquest mandat.

"Estem parlant amb la família per redactar un conveni que permeti portar-lo aquí, però abans hem de fer el centre d'interpretació. En aquest mandat aquest tema l'hem de deixar tancat, almenys tota la part legal i el projecte de museïtzació", explica el regidor de Cultura del consistori, Josep Maria Prats. A més de l'Ajuntament de Tarragona, està previst que en aquesta iniciativa hi intervinguin el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i la Generalitat. El projecte arquitectònic també és de Josep Llinàs i el pressupost de les obres és d'uns 2 milions d'euros.

A més de l'obra de Jujol, l'Ajuntament de Tarragona vol que l'Arxiu Jujol sigui un centre dinamitzador de tota l'arquitectura modernista que hi ha a la ciutat, que inclou l'altar de la capella del Col·legi de Jesús i Maria, una obra primerenca d'Antoni Gaudí i el seu únic treball a Tarragona. —

El Gremi de Pagesos: un vincle pietós amb la terra

A.R.T.
TARRAGONA

L'arquitectura de Josep Maria Jujol està impregnada de la seva profunda religiositat. Les obres que va realitzar a la província de Tarragona reflecteixen, també, la relació íntima que va tenir amb el territori, tant amb el paisatge com amb els seus habitants. Una bona mostra dels dos vessants, ara accessible al públic, amb cita prèvia: els treballs que va realitzar per al Gremi de Pagesos de Sant Llorenç i Sant Isidre de Tarragona. L'entitat va inaugurar a mitjans de juliol la Sala Jujol al primer pis de la seva seu, annexa a l'església de Sant Llorenç, després de rehabilitar-la amb el suport de la Diputació de Tarragona. A més dels objectes que va dissenyar Jujol, s'hi poden veure reproduccions dels esbossos. I al temple, que va restaurar durant els últims anys de la seva vida, perquè havia quedat malmès durant la Guerra Civil, també s'hi poden veure els passos de la Pietat i del Sant Sepulcre. Josep Maria Jujol també va deixar el seu segell en el terreny de la imatgeria sacra: el rostre de la Mare de Déu de la Pietat evoca el de la seva dona, Teresa Gibert, i l'arquitecte no es poder resistir a guarnir, pintant-los, els vestits de tres imatges que hi ha en aquesta església, les de Sant Antoni Abat, Sant Isidre i Sant Llorenç. Pel que fa al Sant Sepulcre, realitzat en fusta daurada i policromada, se'n conserva la segona versió, amb algunes variacions. La primera, datada de l'any 1930, va ser destruïda durant la Guerra Civil.

"Josep Maria Jujol va pertànyer al Gremi i el prestigi amb les seves obres. El seu pare era el professor del Gremi de Pagesos, havia sigut el director d'un centre educatiu que hi havia al costat de l'església de Sant Joan i ell es va casar amb una de les filles d'una important família de pagesos, Ca l'Abadessa. Com que l'avi i els oncles eren pagesos, des de petit Jujol es va sentir molt pròxim i va participar molt de les activitats pròpies del Gremi", explica el president de l'entitat, Raül Font-Quer.

Els primers elements que Jujol va dissenyar per al Gremi són el penó del Sant Sepulcre, protagonitzats pels instruments de la Passió, i el mantell de la Mare de Déu de la Pietat, els brodats dels quals van ser realitzats per Emília i Joaquina Gibert Mosella. També el penó de la Pietat i sis banquetes amb l'escut de l'entitat. També va dissenyar indumentària per a les processons, les banderes de la Pietat i del Sant Sepulcre, la de l'entitat i la medalla del Gremi. —

Els instruments de la Passió protagonitzen el penó del Sant Sepulcre del Gremi de Pagesos de Tarragona. ARA

